

Zpravodaj Československého sdružení uživatelů TeXu

Jiří Veselý
Před Velkým třeskem?

Zpravodaj Československého sdružení uživatelů TeXu, Vol. 2 (1992), No. 2, 49–52

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/149619>

Terms of use:

© Československé sdružení uživatelů TeXu, 1992

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

Před Velkým třeskem?

Psát něco pravidelně svádí snadno ke stereotypu. Někdy to může být stereotyp působící veskrze kladně, např. držet se vždy věci, tj. v našem případě $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ u, nebo nevyhýbat se žádným problémům (např. nákup softwaru), případně snažit se brát vše s humorem. Jsou však i stereotypy značně škodlivé. Patří k nim nicnedělání, kterým se, pravda, nikdy nic nepokazí, předcházení nepříjemným věcem zasouváním hlavy do písku i aplikování politiky se vším vsudy tam, kde to je možné, ale ne žádoucí, atp. Okolnosti mne nutí psát i o věcech velmi nepříjemných a — jak stále věřím — $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ u bytostně cizích.

Jsme jednou z organizací, které mají „federální“ charakter; přidružujeme se stále zdánlivě již nemoderního jména. Staráme se o $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$, programový produkt americké provenience, který se díky své filosofii i svému poslání stal mezinárodním standardem. Do jisté míry nás to vede k internacionalismu v tom dobrém slova smyslu. Na druhé straně to nevylučuje možnost vzniku jazykově či národně orientovaných uživatelských skupin. Příklady nalezneme snadno: existují jak jazykově orientované skupiny (DANTE působí v Německu, v Rakousku i ve Švýcarsku a podstatou členství je užívání $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ u a němčiny), tak územně laděné skupiny (Nordic Group je určen především pro uživatele ze Skandinávie). Dobře se též snáší existence TUGboatu s existencí $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ line v Anglii, byť jde o časopisy, které jsou oba určeny pro anglicky mluvící uživatele — koexistují, prezentují někdy tytéž a někdy naprosto odlišné názory, někdy zas dokonce i tytéž články. Existují však i speciální časopisy — pro německé a pro francouzské uživatele. Běžnou praxí je pak překládání článků; práva jsou většinou v rukách autorů, ne časopisů. V $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ ové oblasti vedle sebe koexistují komerční produkty i software, který je veřejně přístupný (public domain) nebo je typu „shareware“. Již i u nás existují někteří uživatelé, kteří s $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ em pracují nejen na IBM-kompatibilních osobních počítačích, ale i na Atari, na Amigách či na pracovních stanicích (a pochopitelně nejen pod operačním systémem DOS).

U nás vydáváme jeden dvojjazyčný časopis pro $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ (dosud jsme neotiskli žádné příspěvky v angličtině, francouzštině nebo němčině, nepočítáme-li obsahy TUGboatů), ve kterém je poměr míšení obou jazyků dán docházejícími příspěvky. Snažíme se vzájemně si pomáhat bez ohledu na národnost, místo působení, ba i politické přesvědčení. Pomocí $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ u se sází zleva doprava, zprava doleva i shora dolů, v latině, s akcenty i bez, se speciálními národními znaky, v azbuce, v kurentu, v řecké abecedě či japonských znacích. $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ nás totiž spojuje a ne rozděluje. Říkám tyto samozřejmosti záměrně jako příklady: lze jich nalézt podstatně více, ale my je snad zatím nemusíme pracně hledat. Tím podstatným je tolerance, vůle společně cosi tvořit, ne jen bořit.

Ať už dopadnou budoucí dohody mezi politickými stranami v Čechách a na Slovensku jakkoli a my všichni budeme žít v jednom či dvou státech, svázaných do „ranečku“ s názvem federace, konfederace nebo unie, nebo vedle sebe jen tak, měli bychom si pomáhat dál. Naše organizace by měla stejnou měrou pečovat o českou i o slovenskou národní verzi $\TeX$ u a měla by členům poskytovat za těchže podmínek tytéž výhody. Snad by zatím ani nemusela měnit svůj název. Zase asi pro mnohé říkám samozřejmost, cítím ale, že je potřeba ji říci.

Neobávám se o členy ζ TUGu. Konec konců o všem patrně rozhodne referendum. Sám chci mít nadále své slovenské přátele a nacházet s nimi radost ze společných zájmů; věřím, že i oni chtějí totéž. V generalizování se skrývá velké nebezpečí. Nemožnost shromáždit kompletní informace o všem, co se nás týká, je zřejmá. Proto se náš obraz o situaci vždy podobá dětské skládačce, kterou se snažíme pochopit, ač se většina jejích kousků kdesi poztrácela. Navíc mohou přijít těžší chvíle, kdy se informací bude jaksi ještě více nedostávat a prostředí začne vykonávat své. Pak bude těžší nezapomenout a nezanevít na přátele. Tam také bude začínat zkouška, která ukáže, zda nás pojí pouze $\TeX$, nebo i o malinko více toho, k čemu nás jeho koncepce využívání přirozeně vedla a vede.

Pokud by přece jen došlo na dělení naší organizace, jistě jde o věc technicky, finančně i jinak zvládnutelnou. Jde o věc domluvitelnou a možnou. Jak se ale snažím naznačit, jde o věc zbytečnou, neúčelnou a do jisté míry i nežádoucí a škodlivou. Opět opakuji, co jsem patrně na tomto místě již jednou uvedl: dělat něco jen proto, že je to možné, bývá jen zřídka dobré.

Dost však politiky, přejdeme k jinému soudku: nadpis může předznamenávat i záležitosti s Euro $\TeX$ em '92. Zatím běží přípravy vcelku dobře (nic jsme snad „neprošvihli“), připravený program je podle mého názoru hodnotný a zajímavý. Nemůžeme v bohatosti programu soupeřit s výroční konferencí TUGu v Portlandu, i když někteří přednášející se vyskytují na čestných místech obou seznamů. Na druhé straně není i pro dobře situovaného Evropana cesta do USA a náklady s účastí na konferenci zanedbatelným ohnosem a v tomto světle spolu s atraktivitou Prahy by měla být účast na Euro $\TeX$ u velmi přitažlivá. Ostatně posuďte program sami, stačí si přečíst článek z pera Jiřího Zlatušky. (Zde jen malá odbočka náhradou za další úvahy, které jsem se na radu přátel rozhodl přenechat politikům. Protože zákon přirozené škodolibosti věcí je jedním z těch, které fungují dosti spolehlivě, bylo ve dnech dohodovování tohoto $\TeX$ bulletinu spojení s Brnem částečně paralyzováno (také „velkým třeskem“: v tomto případě za to mohl blesk, bylo to tedy opět z vyšší moci); navíc byl náš programový šéf Jiří Zlatuška povolán k vojenským radovánkám, a tak situace s jeho příspěvkem nebyla růžová. Všechno však stihl, i když to neměl jednoduché.)

Z technických důvodů jsme se při poslední výborové schůzi sešli pouze v malém kroužku, nechtěli jsme proto přijímat žádná závazná rozhodnutí. Také probíhající anketa vyhlášená v prvním letošním $\text{\TeX}$ bulletinu dávala jen nereprezentativní vzorek názorů. Dohodli jsme se proto jen předběžně na tom, že přikoupíme anglický korektor — tento v současné době testujeme. Kromě členů výboru úzce svázaných s redakcí $\text{\TeX}$ bulletinu a kolegy J. Rybičky z Brna nám nikdo nedodal své uživatelské slovníky, které by posloužily ke zlepšení práce se zakoupeným korektorem. Od Barbary Beeton jsme získali soubory s řídicími slovy, které by měly vést k vytvoření uživatelských slovníků vhodných i pro korekci „ $\text{\TeX}$ ové části“ korigovaného souboru. Originální zaslané soubory poskytneme rádi komukoli k experimentům, dosud však jsme nedošli k dohodě o filozofii tvorby pomocného slovníku pro tento účel.

Omylem nám z minulého čísla vypadl odpovědní lístek týkající se zájmu o překlad Spivakova $\mathcal{L}_{\mathcal{M}}\mathcal{S}\text{-}\text{\TeX}$ U. Patrně to bylo výjimečně šťastné opomenutí: Mirek Dont projevil přání poněkud modifikovat svoji nabídku překladu rozsáhlejšího textu. Zdá se, že bude velmi potřebné mít k dispozici co nejdříve manuál k nové verzi $\text{\LaTeX}$ U (viz přednáška na konferenci). I když jde o materiál, který dosud **není** k dispozici, o jeho relativně velkém rozsahu a obrovské užitečnosti i pro členy ζTUG u nepochybuji. A právě tento materiál by pro nás byl Mirek Dont ochoten přeložit. Doufáme, že se podaří celý projekt dohodnout při Euro $\text{\TeX}$ U v září v Praze.

K problematice zakoupení editoru se vracíme ve dvou příspěvcích; byly psány formou dopisu, nepovažujeme za nutné je však podstatně upravovat. Nákupem se budeme zabývat na nejbližší schůzi výboru. Ta je plánována na 7. července (jiný „velký třesk“, který způsobil její odložení o týden, mají na svědomí Spojené státy), to však toto číslo $\text{\TeX}$ bulletinu bude již v tisku. Celkem došly do uzávěrky tohoto čísla 33 odpovědi a jeden dopis, který má charakter účasti v hlasování. Výsledek je následující: pro koupi ζSED u se vyslovilo 7 individuálních členů a 2 kolektivní (za 7 a 25 uživatelů). Další 23 individuálních členů doporučuje posečkat (koupě není tak naléhavá), totéž vyjadřuje 1 kolektivní člen (15 uživatelů). Konečně 1 člen v této věci neuveld žádnou preferenci. Jeden zástupce kolektivního člena (za 70 uživatelů) upozornil na nutnost řešení, přičemž navrhl porovnat ζSED s výhodami řešení pomocí $\text{\TeX}$ shellu (viz příspěvek kolegy Voců). Konečně dva další obsáhlé příspěvky (od kolegů Demela a Marvana) jsme se rozhodli otisknout. Konstatuji nedostatek zájmu členů na věci, která by měla být pro všechny důležitá (viz následující informace o počtu členů). Výbor se pokusí sjednotit na nějakém rozumném stanovisku, budu navrhovat problém definitivně vyřešit při valném shromáždění v září: každý bude vědět, že se bude tato věc projednávat a při neúčasti bude moci příspěvek do diskuse poslat písemně (jeho stanovisko bude zveřejněno při jednání, ale nebude hlasovat). Tam již musíme dospět k řešení v každém případě, i kdyby

účast nebyla veliká. (Celý problém se táhne jako předvolební opakovaná jednání o státoprávním uspořádání.)

Pro zajímavost: k 20.6. má ζ STUG celkem 29 kolektivních členů (pouze jeden ubyl zánikem organizace a byl „řádně“ odhlášen), avšak 4 z těchto členů dluží stále příspěvek. Máme též 201 individuálních členů, ale 18 „loňských“ nám stále dluží příspěvek za tento rok. Toto je **poslední** číslo, které jim zasíláme, nezaplatí-li do září, vyjmeme je z evidence a $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ bulletin jim přestaneme posílat.

Zmiňuji to proto, že získání 35 odpovědí na anketu o editorech nesvědčí o velké přítulnosti našich členů a (eventuálních?) čtenářů $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ bulletinu k organizaci.

I když jsme plánovali celé toto číslo tematicky zaměřit k užívání METAFONTu a k problémům s tím úzce souvisejícím, je tento záměr realizován jen zčásti. Přesto věřím, že materiál z pera Oldřicha Ulrycha poskytne mnohým z vás další kratochvíle u počítače. Mimochodem, „Olin“ je zpět ze Španělska, a tak se snad brzo můžeme těšit na jeho knížku o $\mathcal{A}\mathcal{M}\mathcal{S}$ - $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ u; chtěli bychom ji vytisknout během prázdnin.

Co říci nakonec ? Rád bych Vám všem popřál hezké prázdniny a vyslovil ještě jedno přání parafrázující písničku, která se nyní často hraje: Na shledanou (v lepších časech) na Euro $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ u '92!

Jiří Veselý

<jvesely@cspguk11>

- Na jiném místě uveřejňujeme výzvu k vytvoření koncepce pro další vývoj $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ u od J.L. Modernizace však probíhá tak říkajíc za pochodu: mnozí z vás již používají nový $\mathcal{A}\mathcal{M}\mathcal{S}$ - $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$, jiní se těší na nový $\text{L}\text{A}\text{T}_{\text{E}}\text{X}$. K vytvoření $\text{L}\text{A}\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ u se vytváří $\text{L}\text{A}\text{T}_{\text{E}}\text{X}3$ Fund, do kterého se zapojují i naše partnerské organizace. Cílem projektu $\text{L}\text{A}\text{T}_{\text{E}}\text{X}3$, jehož kořeny sahají ke stanfordské konferenci TUG v r. 1989, je nejen vytvořit dobrý interface pro používání $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ u, ale i nebyvalé rozšíření možností: nové styly (style files) by měly být velmi flexibilní, měly by vzniknout i další pro zpracování dokumentů nových typů. Jejich další udržování a vývoj by měly být snadné . . .
- V posledním čísle anglického partnerského časopisu $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ line (14) se objevil velice zajímavý příspěvek Joachima Schroda (jde o článek, který vznikl dalším přepracováním autorových článků, které byly otištěny v „Baskervillu“ a v „Die $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ nische Komödie“). Jmenuje se **Součásti $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ u** (The Components of $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$). Najde se dobrovolník (dobrovolnice), který by tento velmi pěkný materiál přeložil do češtiny nebo slovenštiny k otištění v $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ bulletinu? Prosím, kontaktujte J. Veselého (tel. (02) 231 60 00, l. 211, večer (02) 73 03 66, email [jvesely at cspguk11.bitnet](mailto:jvesely@cspguk11.bitnet)). Děkuji.